*ZFC93E6900
7*

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Onderzoek Bestuurskracht Westervoort

Zaak- & documentnr. : Z/21/082699/201519102
Portefeuillehouder : A.J. van Hout
Opsteller : M. Smits-Jansen
Team : Griffie
Telefoonnr.

Samenvatting
De gemeente Westervoort is door de provincie onder preventief toezicht geplaats. Om financieel weer gezond te worden is een herstelplan opgesteld. Om te bepalen of de bestuurskracht van onze gemeente op orde is en waar eventueel verbeterpunten liggen wordt een onafhankelijk onderzoek gedaan. De centrale vraag is “wat voor gemeente wil Westervoort zijn in de toekomst?”.

Beslispunten
De raad besluit:
1. de onderzoeksopzet, zoals omschreven in bijlage 1, Onderzoeksopzet Bestuurskracht Westervoort, vast te stellen;
2. voor het uitvoeren van het bestuurskracht onderzoek het adviesbureau BMC te contracteren conform de offerte d.d. 2 juni (bijlage 2);
3. voor de financiering van het bestuurskracht onderzoek subsidie aan te vragen bij de provincie conform de maatwerkregeling Vitaal Openbaar Bestuur.

Aanleiding
Westervoort staat per 1 januari 2021 onder preventief toezicht van de provincie. (Brief van GS aan Westervoort d.d. 15 december 2020 zaaknr. 2020-004054). De reden hiervan is dat er met name door onvoldoende rijksfinanciering tekorten zijn ontstaan op de budgetten binnen het sociaal domein. Hierdoor is de ingediende begroting 2021 naar het oordeel van de provincie niet structureel en reëel in evenwicht en was het niet aannemelijk dat dit evenwicht in de eerstvolgende jaren tot stand zou worden gebracht.

Op 23 maart 2021 is door de Raad het herstelplan vastgesteld wat door gedeputeerde staten is goedgekeurd. De provincie heeft Westervoort bij dit het herstelplan geadviseerd om zich verder op de toekomst te oriënteren en zichzelf de vraag te stellen “Wat voor een gemeente Westervoort in de toekomst wil zijn?”.

De Raad en het college hebben dit advies ter harte hebben genomen en om deze vraag te kunnen beantwoorden zal de komende tijd een (bestuurskracht)traject worden ingezet.

Planning
De opdrachtformulering, werving en opdrachtverlening vindt plaats voor eind juni 2021. De opdrachtformulering wordt door de gemeenteraad vastgesteld op 5 juli 2021. De oplevering van het eindrapport is beoogd voor 31 december 2021. Het onderzoekstraject is afgerond na de meningsvormende bespreking(en) van het rapport door de gemeenteraad van Westervoort.
Het is aan de nieuwe raad (na verkiezingen gemeenteraad 03/2022) besluitvormend over de toekomstscenario’s te spreken.

Beoogd effect
Met het doorlopen van dit traject wordt beoogd verschillende scenario's in kaart te brengen waarbij minimaal het huidig dienstverleningsniveau en voorzieningenniveau voor de inwoners van de gemeente langdurig kan worden gewaarborgd. Op basis van het onderzoek kan een weloverwogen keuze worden gemaakt om de bestuurskracht voor de toekomst te versterken.

Argumenten
Het opstellen van de opzet voor het bestuurskrachtonderzoek is gedaan in de Klankbordgroep Sterk Bestuur. In deze klankbordgroep zitten zowel het college als alle fractievoorzitters. Vanuit de provincie is een adviseur betrokken.
Met de onderzoeksopdracht zijn vervolgens 4 onderzoeksbureaus gevraagd een offerte uit te brengen voor de uitvoering van dit onderzoek. Deze offertes zijn in de Klankbordgroep Sterk Bestuur gepresenteerd. Naar aanleiding van deze presentaties heeft de Klankbordgroep gekozen voor het onderzoeksbureau BMC. De Klankbordgroep had unaniem een goed gevoel bij de offerte en presentatie. Met name de wijze waarop BMC zich al verdiept had in onze gemeente, de nadruk op de samenhang tussen een sterk bestuur en een sterke organisatie, de aandacht voor het Sociaal Domein en de generatiegesprekken waren doorslaggevend.

In het traject van het preventief toezicht en het opstellen van het herstelplan heeft de provincie aangedrongen op het onderzoeken van de bestuurskracht van onze gemeente. De provincie heeft voor dergelijk onderzoek een maatwerkregeling 'Vitaal Openbaar Bestuur'. Deze regeling voorziet onder andere in een subsidiemogelijkheid. Met de provincie is afgesproken dat voor het onderzoek voor 80% gefinancierd kan worden door middel van deze subsidie.
Dit betekent overigens niet dat de provincie ook kan sturen in de uitkomsten van het onderzoek. De gemeente Westervoort is opdrachtgever van de onderzoeksopdracht en bepaalt ook wat te doen met de uitkosten ervan.

Kanttekeningen
De belangrijkste kanttekening is dat, terwijl de gemeente in financieel zwaar weer verkeert, toch een relatief flink budget moet worden vrijgemaakt voor het laten doen van dit onderzoek.

Financiële paragraaf
Het onderzoek naar de toekomstscenario's en bestuurskracht kost ca. €67.240 (ex btw). Op basis van ambtelijk vooroverleg met de Provincie over de het onderzoekstraject (zie bijlage 3), is het de verwachting dat de Provincie op basis van een subsidie voor een maatwerktraject Vitaal Openbaar Bestuur 80% van de kosten zal subsidiëren. Het gemeentelijk aandeel in de kosten, zijnde €13.448,- (ex btw), is meegenomen in de Voorjaarsnota 2021.

Duurzaamheidsparagraaf
N.v.t.

Participatie en communicatie
Onderzoeksbureau BMC stelt in overleg met de ambtelijke organisatie een communicatieplan op. In het onderzoekstraject is het externe perspectief (participatie) opgenomen. O.a. worden interactieve sessies met maatschappelijke instellingen en bedrijven georganiseerd en aparte sessies met inwoners.

Intergemeentelijke samenwerking
De intergemeentelijke samenwerking wordt meegenomen in het onderzoek.

Bijlagen
Bijlage 1: Onderzoeksopzet Bestuurskracht Westervoort
Bijlage 2: Offerte BMC
Bijlage 3: Afsprakendocument Provincie - Westervoort